

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Iurie DIACONU
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpatul Beca Roman și avocata Tampei Tatiana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2020, în cauza penală privind-l pe

BECA Roman XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.02.2020– 05.03.2020;

Instanța de apel: 27.03.2020– 14.07.2020;

Instanța de recurs: 19.04.2021 – 02.06.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 05 martie 2020, cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, Beca Roman a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, coroborat cu art. 79 Cod penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 2 ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Corpurile delictive care se păstrau în camera de păstrare a corpurilor delictive a IP Orhei, din momentul devenirii definitive a sentinței urmau a fi nimicite.

S-a încasat de la Beca Roman în beneficiul bugetului de stat, suma de 320 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Beca Roman, urmărind scopul aplicării violenței fizice față de concubina sa, Apostol Natalia, cu care locuia împreună și conform art. 131¹ Cod penal, fiind membru de familie, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului său, la data de 15.01.2020, aproximativ la ora 23:30, în timp ce se afla cu concubina sa, Apostol Natalia în vizită la Rachieru Mihail, domiciliat în XXXXX, aflându-se în stare de ebrietate cu grad avansat, în cadrul unui conflict iscat spontan cu concubina sa, i-a aplicat ultimei, mai multe lovituri cu un cuțit de bucătărie în regiunea

cutiei toracice, acțiuni soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății victimei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea individualizării pedepsei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Beca Roman, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal să-i fie stabilită pedeapsa cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală sub formă de închisoare, pe un termen de 6 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului procurorul a invocat următoarele:

- instanța incorect a aplicat față de inculpat la individualizarea pedepsei prevederile art. 79 Cod penal, mai mult ca atât nu a indicat care circumstanței în opinia instanței au fost calificate ca excepționale;

- instanța nu a reținut în sarcina inculpatului agravanta *comiterea infracțiunii de către o persoană care se afla în stare de ebrietate*, or anume ea a sporit gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, influențând comportamentul inculpatului;

- fapta comisă de Beca Roman prezenta un pericol sporit pentru societate, având în vedere că violența împotriva femeilor rămâne un fenomen grav și anume instanțelor de judecată le revine rolul decisiv în a preveni violența în familie;

- pentru a fi atins scopul legii penale, urmează a se interveni cu aplicarea unor pedepse echitabile, pentru ca inculpatul, precum și alte persoane să-și facă concluziile de rigoare, pentru a nu fi admise pe viitor săvârșirea unor astfel de infracțiuni, iar victimele să nu fie descurajate de a se mai adresa organelor de drept.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2020, apelul procurorului a fost admis cu casarea sentinței în partea individualizării pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte potrivit modului stabilit pentru primă instanță.

Beca Roman a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 8 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În rest sentința a fost menținută.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptelor săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat. Cercetarea judecătorească s-a efectuat în procedură simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Sentința primei instanțe a fost contestată de acuzatorul de stat numai în partea stabilirii pedepsei penale lui Beca Roman, iar ce ține de încadrarea juridică și vinovăție, sentința nu a fost atacată.

Instanța de apel conducându-se de prevederile art. 7, 75 Cod penal, a conchis că, pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, luând în considerație că inculpatul anterior nu a fost condamnat, a comis o infracțiune gravă, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, și-a recunoscut vina, ținând cont și de prezența circumstanțelor atenuante și agravante, a considerat posibilă corectarea și reeducarea inculpatului doar cu izolarea acestuia de societate, prin stabilirea în privința acestuia a unei pedepse privative de libertate în limitele prevăzute de sancțiunea art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În acest context, instanța de apel a considerat, că la aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea săvârșită, prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal. Din aceste considerente și ținând cont de circumstanțele comiterii infracțiunilor, de gravitatea leziunilor corporale cauzate părții vătămate, precum și de consecințele grave ce ar fi putut interveni în legătură ce acestea, de personalitatea inculpatului care nu este angajat în câmpul muncii, la locul de trai se caracterizează negativ, de faptul că infracțiunea a fost comisă în stare de ebrietate, instanța de apel consideră că scopul pedepsei penale de corectare și reeducare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, poate fi realizat doar cu izolarea inculpatului de societate, cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen mai îndelungat.

Respectiv, instanța de apel a ajuns la concluzia că, personalitatea inculpatului și circumstanțele cauzei impun aplicarea în speță a pedepsei penale sub formă de închisoare și a considerat că aplicarea unei pedepse cu închisoare pe termen de 8 ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis, ar fi echitabilă și justificată, care și-ar atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

În cadrul examinării cauzei acuzatorul de stat a solicitat încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată, conform calculului. La caz, s-a constată că, la etapa urmării penale, a fost dispusă efectuarea expertizei medico-legale pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală. Instanța de fond întemeiat a apreciat că, în conformitate cu prevederile art. 143 alin. (1) pct. 1), 2), 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea gradului și caracterului vătămarilor corporale.

Astfel, în urma efectuării raportului de expertiză judiciară nr. 202025D0021 din 27.01.2020, în privința victimei Apostol Natalia, au fost suportate cheltuieli în mărime

de 320 lei, respectiv, întemeiat s-a dispus încasarea de la inculpat, în beneficiul bugetului de stat, a sumei de 320 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest solicitările părții acuzării fiind respinse.

Cu privire la corpurile delictelor - un cuțit de bucătărie cu mânerul din masă plastică de culoarea roz, o scurtă de damă de culoarea neagră, o geacă de damă de culoarea neagră, un maiou de culoarea neagră, o maletă de culoarea neagră și un pulover de culoarea cafenie, care se păstrau în camera de păstrare a corpurilor delictelor a IP Orhei, corect s-a dispus a fi nimicite din momentul devenirii definitive a sentinței.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul și avocata Tampei Tatiana în numele inculpatului au depus recursuri ordinare.

6.1 Inculpatul în recurs, fără a invoca prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu menținerea sentinței.

În motivare recurentul a indicat că:

- el anterior nu a fost condamnat, nu are antecedente penale;
- inițiatorul conflictului a fost concubina, care din imprudență sau intenționat a omorât copilul comun și l-a ascuns, motiv care a stat la baza conflictului apărut între ei în gospodăria lui Rachieru Mihail, ambii fiind în stare de ebrietate;

- el recunoaște integral vina, a colaborat cu organul de urmărire penală, iar în instanța de judecată a declarat adevărul cu lux și amănunte, de aceea pedeapsa cu închisoare pe termen de 8 ani este una exagerată.

6.2 Avocata Tampei Tatiana, fără invocarea prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat repunerea în termen a recursului, casarea deciziei cu menținerea sentinței.

Apărarea consideră că recunoașterea formală a vinovăției nu este o probă veridică și nu asigură veridicitatea unui proces de judecată. Despre așa zisul concubinaj al inculpatului și Apostol Natalia, atât instanța de fond cât instanța de apel au trecut cu vederea, în mod arbitrar au constatat că inculpatul cu partea vătămată erau în relații de concubinaj și nu au analizat probele care ar demonstra aceste legături, or partea vătămată singură a declarat că l-a alungat pe inculpat în satul său natal pe data 07 ianuarie 2020, iar infracțiunea a avut loc la 15 ianuarie 2020.

Decizia nu face trimitere la probe care ar convinge și pe inculpat că merită o pedeapsă cu închisoarea, nici nu descrie, la momentul comiterii infracțiunii care erau relațiile părților.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

8.1 Conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile

instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Din conținutul cererii de recurs a inculpatului rezultă, că recurentul critică hotărârea în partea stabilirii pedepsei, solicitând să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă prin aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, însă nu face trimitere la prevederile art. 427 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs reține că, la solicitarea inculpatului, care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, cauza a fost examinată în procedură simplificată. În conformitate cu prevederile art. 75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În acest context, instanța de apel, ținând cont de toate circumstanțele cauzei precum și de persoana inculpatului, corect i-a stabilit acestuia o pedeapsă sub formă de închisoare, cu aplicarea prevederilor cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală sub formă de închisoare pe termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

De asemenea s-a luat în considerație și faptul că infracțiunea săvârșite de către inculpat face parte din categoria celor grave, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, și-a recunoscut vina, de prezența circumstanțelor atenuante și agravante, de gravitatea leziunilor corporale cauzate părții vătămate, de personalitatea inculpatului care nu este angajat în câmpul muncii, la locul de trai se caracterizează negativ, de faptul că infracțiunea a fost comisă în stare de ebrietate, din aceste motive a considerat posibilă corectarea și reeducarea inculpatului doar cu izolarea acestuia de societate, prin stabilirea în privința acestuia a unei pedepse privative de libertate pe un termen de 8 ani. Colegiul menționează că, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, a statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune, astfel că corectarea și reeducarea inculpatului va avea loc numai în condiții privative de libertate.

Referitor la invocarea recurentului vis-a-vis de neaplicarea în privința sa a prevederilor art. 79 Cod penal, Colegiul menționează că în spiritul normei penale respective, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe,

împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Ca excepționale, o instanță de judecată urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei precum și date privind personalitatea inculpatului - grad de invaliditate (I, II), persoana cu dizabilități severe și accentuate, merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră.

Așadar, solicitarea inculpatului privind aplicarea în privința sa a prevederilor art. 79 Cod penal, Colegiul o consideră neîntemeiată, or din materialele cauzei nu rezultă existența a careva circumstanțe excepționale care ar fi determinat instanța de apel să-i aplice acestuia o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege.

În speță, pedeapsa stabilită de instanța de apel este motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșire de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane. Hotărârea recurată corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este întemeiată, iar temeiurile invocate nu persistă în cauză, fapt ce permite instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului declarat, de inculpat pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

8.2 Cât privește recursul ordinar depus de avocata Tampei Tatiana în numele inculpatului la data de **15.09.2020**, Colegiul reține că:

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: „*în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*”

Din actele cauzei se constată că în cadrul examinării cauzei penale în instanța de apel, inculpatul (prin intermediul teleconferinței) și apărătorul său au fost prezenți la ședința din **14.07.2020** și au făcut declarații (f. d. 155-158). Tot în aceeași ședință a fost pronunțat dispozitivul deciziei cu informarea că pronunțarea deciziei motivate v-a avea loc pe data de **07.08.2020** (f. d. 158). La pronunțarea deciziei motivate, inculpatul și apărătorul nu s-au prezentat din motive necunoscute de instanța de judecată, dar copia deciziei a fost expediată în adresa lor, conform scrisorii la 07.08.2020 (f.d. 173), iar recursul a fost expediat instanței de recurs abia la **15.09.2020**, astfel depășind termenul prevăzut de lege de 30 de zile pentru declararea acestuia.

Instanța de recurs menționează că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea hotărârii, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, hotărârile fiind plasate pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, Colegiul reține că, în cauza deferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurentă, respectiv argumentele aduse de aceasta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută de dreptul de a exercita această cale de atac.

Având în vedere cele consemnate supra, Colegiul Penal statuează asupra soluției de inadmisibilitate a recursului ordinar declarat de inculpat deoarece acesta este vădit neîntemeiat și a recursului declarat de avocata Tampei Tatiana în numele inculpatului ca fiind declarat peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor declarate de inculpatul *BECA Roman XXXXX* împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2020, în propria cauză penală ca fiind vădit neîntemeiat și recursul depus de avocata Tampei Tatiana în numele inculpatului ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 iulie 2021.

Președinte

Iurie DIACONU

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN